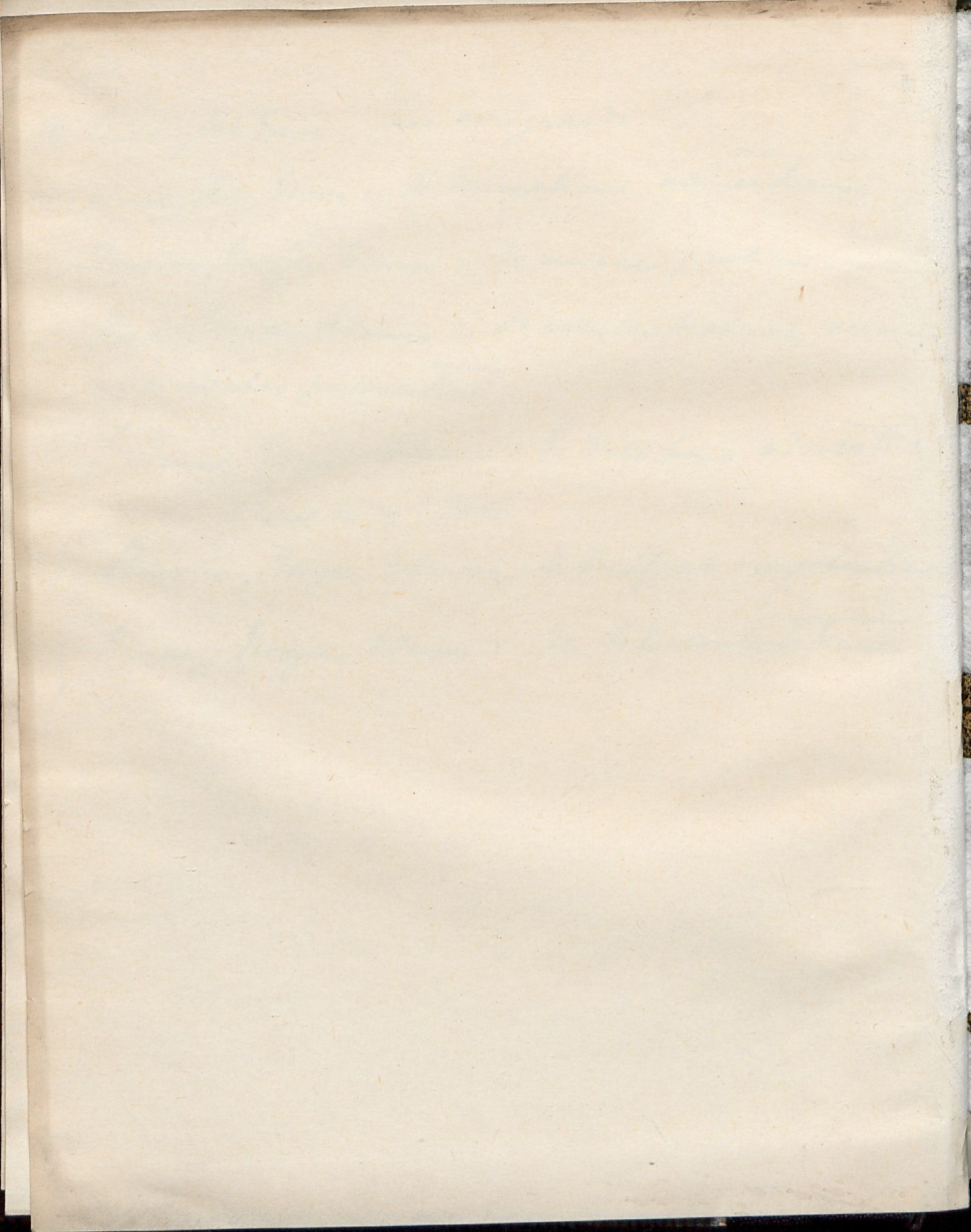

1679.

19. Mullerus, Petrus : De eo, quod justum est circa misericordiam.
- 20^{a. b.} Mullerus, Petrus : De interstitio praediorum.
? Sump. 1679. 1713
21. Mullerus, Petrus : De causis Honorum. Ed. 3. 1715.
- 22^{a. b. c. d.} Mullerus, Petrus : De literis amatoriis
4 Sump. 1705, 1713, 1717, 1735.
- 23^{a. b.} Mullerus, Petrus : De odio secundarum nuptiarum.
3 Sump. 1679, 1737, 1747.
24. Roth, Henric. Baeth, Facult. jur. decanus : et
disputationem in ang. Bernhardi Bergneri iustit.
25. Roth, Henric. Baethas : De vini usui legato.
- 26^{a. b.} Roth, Henric. Baethas : De laudemio. ? Sump.
- 27^{a. b.} Roth, Henric. Baethas : De potestate domini territorii
et relativa subditorum obligatione
28. La gottarius, Caspar : Historia antiqua liberae etque
Imperialis civitatis Norimbergae

1679.

29. Simon, Joh. Georg : Jura emigrandi . . .
30. Simon, Joh. Georg : De denegatione alimentorum . . .
31. Struvius, Georgius Adamus : De unione prolium . . .
32. Struve, Georgius Adamus : De administratione rerum
ad civitates pertinentium .
- 33^{4. ed.} = Struve, Georgius Adamus : De dolo bono advocati
2 Impt. 1679 = 1698 .
34. Struvius, Georgius Adamus : De beneficio competentiae
35. Struve, Georgius Adamus : De litis contestatione

20.

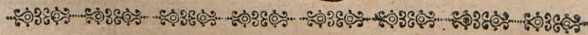
1679, 22^{le} 6

DISSERTATIO JURIDICA
DE
LITERIS AMATORIIS,

Quam
PRÆIDDE
PETRO MÜLLERO D.

ET PROF.
ad d. Mart. 1679.
publicè ventilandam exhibet
BERNHARD Pfresschner/

GERA VARISCUS.
EDITIO QVINTA.

J E N Æ,
TYPIS GOLLNERIANIS, ANNO 1713.

48

20

INSTITUTIONS TO WHICH
LIT. MANUSCRIPTS

RECEIVED

THE COLLEGE OF THE BISHOP

CUM DEO!
SINE PROOEMIO.

THESIS I.

Literas (quarum inventores primos dicunt Phoenices, Isidor. *lib. 1. c. 3. de riventur originib.* unde Lucanus : *Unde de- riventur litera.*

Phoenices primi, fama si creditur, ausi Mansuram rudibus vocem signare signuris)

nonnulli derivant à *lino*, quia quod scribitur, leviter chartæ illinitur, h. e. inducitur. Alii à *lituris*, quòd in ceratis tabulis scribere, ac postea delere antiqui fuerint soliti, uti nostris moribus literæ chartis illiniuntur, unde facili negotio iterum deleri possunt, Melancht. *in Ortboogr. cap. 1.* Alii à *lineaturis*, quasi exemptis ex prisca nominis origine aliquot elementis, quum primum dictæ essent lineaturæ, literæ postmodum factæ sint, Becman. *de orig. lat. ling. p. m. 626.* Alii vocant literas, quasi *legiteras*, quòd iterentur legendo, Priscian. *in vestib. lib. 1.* vel quòd legenti quasi iter præbeant.

THESIS II. Apud Latinos literæ propriè signifi- *Quid si-*
cant elementa, die *Buchstaben* dicta, & eatenus di- *gnificent.*
stinguntur à notis aut signis græcis *σημεία* dictis, qui-

bus olim acta publica conscribebantur, uti patet ex *l. 33. §. 1. ff. ex quib. caus. maj. vig. quing. annis l. 40. pr. de mil. testam. l. 15. C. eod. l. 11. §. 3. ff. de instit. act.* notæ enim non sunt literæ *l. 6. §. ult. de bon. poss. ibique Gothofr. in*

Sumuntur vel generaliter. R. nec aliud quid erant notæ, quam compendia quædam dictionum præter occultanda animi sensa, etiam ob scribendi celeritatem excogitata, vid. Salmuth. ad Panciroll. *tom. 2. rer. memorab. & sumuntur vel generaliter* pro quacunquē scriptura seu omni instrumento vel documento, *l. 65. de procurat.* Item pro pactis, vulgò *Verschreibung* / uti in *l. 56. ff. mandat.* Calvin. in *lexic. jurid. sub voc. literæ.* Apud J Ctos literas scire nihil aliud denotat, quam scribere & legere nosse *l. 10. §. ult. C. de testam. §. 9. Instit. de excus. tut.* vel accipiuntur *specialiter* pro epistolis & missivis, uti hodie vocant, quas *colloquia absentium* non incommodè dixeris cum Aym. Cravetta *in repetit. rubric. de legat. i. n. 121.* quoniam per literas loquimur cum absente, Cicero *lib. 7. ad Attic. Epist. 19.* & qui scribit, loqui videtur *l. 21. §. 1. verb. sua voce vel literis, ff. qui testamenta facer. posse Nov. 44. in præf. ibi: que charta loquebatur,* ut proinde literæ, tanquam optimum & congruum instrumentum, non solum voluntatem scribentis exprimant, juxta *Ovid. lib. 3. Trist. eclog. 7.*

Litera sermonis fida ministra mei.

Sed promissionem quoque contineant, inducantque validam ac efficacem obligationem *l. 26. §. 2. ff. de post. l. 24. ff. de constit. pecun. l. 2. ff. de obl. & act. Mascard. de probat. conclus. 627. n. 46.*

Varia dantur literarum genera.

THEs. III. Varia autem literarum sunt genera. Dantur literæ Aggratiandi, *Begnadigungs-Brieffe* / Cambiales *Wechsel-Brieffe* / *Maratorix Anstands-Brieffe* / *Citorix Ladungs-Brieffe* / *Mutuix*

Mutui compassus **Compass-Schreiben** / **Reversales**
Revers oder **Gegen = Bekantniß** / **Divortionis**
Scheide-Brieffe / **Credentiales, Credenz** oder **Treu-**
Brieffe / **Supplices Anruffs- oder demüthiges Bitt-**
Schreiben / **Eucharistica Danck-Brieffe** / **Danck-**
Schreiben / **quas omnes prosequi nec tempus nec in-**
stituti ratio permittit. Nobis jam animus est de una
tantum specie, de literis scilicet amatoriis, LiebesBuh-
len- oder Jungfer-Brieffen / **aliquid proferre.**

THESES. IV. *Amatoria* inde dicuntur, quod spirent ^{Quare}
 amorem, h. e. occultum quendam ignem Virgil. 1. ^{docen-}
Aeneid. vers. 693. seu flammam, Idem 4. *Aeneid. v. 66.* Vo- ^{tur ama-}
 caturque iste amor, (qui est motio appetitus, per quem ^{toria?}
 animus unitur illi, quod ipsi pulchrum videtur,) apud
 Virgil. 4. *Aeneid. vers. 2.* *Vulnus ibid. v. 3.* ac Venus, imò
 Furor. *vers. 90. ibi: Ardet amans Dido traxitque per ossa*
furorem.

THESES. V. Quemadmodum verò amor est affe- ^{Amor a-}
 ctus in se neque bonus, neque malus; ita pro ratio- ^{lius est}
 ne demum adhaerentis qualitatis, boni scil. vel mali a- ^{honestus}
 licujus moralis, in virtutem vel in vitia abit. Hinc ^{alius la-}
 alius est *honestus*, alius *lascivus*. *Ne erremus*, inquit ^{scivus.}
Guazzius de civili conversatione dissert. 4. edit. Reisner.
sciamus, duas esse Veneres, alteram in coelo, alteram in
terra. Haec lascivi, illa honesti amoris mater est. Lascivus
 amor nihil aliud est, quàm passio quaedam animum
 excacans, ingenium à viâ recta flectens, tumidum-
 que reddens, imò planè privans memoriâ, terrenas fa-
 cultates dissipans; Res absque ratione, absque ordine
 absque firmitate ulla; vitium mentis non sanæ: & de-
 nique libertatis humanæ interius. Breviter: Prin-
 cipium ipsius pavor est; Medium peccatum; Finis

dolor & agnor. Amor *honestus* bonorum & laudabili-
um affectum causa est. Hic reddit homines affabi-
les, patientes, magnanimos & rusticitate exuit, familia-
riter ad societatem reducit, in labore, timore, deside-
rio, sermone optimus gubernatur; denique humanae
vitae perfectissimum ornamentum; unde Poëta amo-
rem ita introduxit loquentem:

*Quidquid habet rarum, per egrinum & nobile; id
orare*

Ame, ne dubites, pariter provenit & ipsa.

Gvazz. d. l.

*Tales a-
mores
indicari
solent
verbis
prolatis
vel lite-
ris.
Foemina
libros a-
matori-
os solve-
re sive
sunt.*

THESES. VI. Tales amores sibi invicem variis in-
dicare solent modis viisque amantes, modò verbis, o-
re prolatis, quando forsitan

*Speluncam Dido, Dux & Trojanus eandem
deveniunt;* modò literis melle & benevolentia stil-
lantibus (*casebimus, chartam sapius multo pretiosiora
esse, quam ea, que scribuntur*) praesertim ubi res nostris
temporibus eò devenit, ut non modò masculi juve-
nes scripta pervolant amatoria, atque ex iis elegan-
tiorum sermonum nectant formulas, sed & pupae illae
deliculae comulae & politulae decus arbitrentur fa-
bulas amadisi, & silvas illas amatorias (*die Schafferey-
en*) aliave hujus farinae scripta nocturnà versare ma-
nu, versare diurna, adeo, ut quam virginem talia
ignorare, vel negligere videant ista Dianae, eam
potius merum rus sapere illico judicent; cum tamen
elegantissimis istis potius evadere videantur in Venerem
procliviores, ductuque scriptionis per fretum char-
taceum ad amafios liberè expatientur: uti fert sen-
tentia M. Antonii Mureti *lib. 8. var. lect. cap. 21.* di-
centis: Mulieres eruditas plerumque esse libidino-
sas

fas, vel uno Sappho teste, neque mirum hoc esse, quia multas legunt historias peccare, ut Flaccus ait, docentes. Quem tamen refutat Lælius Biftiola *tom. 1. lib. 13. c. 23. fol. 1012.* Neque nos indiscriminatim omnem literaturam improbamus in foeminis, eas potius admittimus literas, quæ ad probas mores informandos conducunt; præsertim si foeminæ sint opulentæ, ut ratio svadeat, in literis potius quàm aliis in rebus otium consumi, quia nullum otium honestius, svavius, innocentius, homine dignius, quàm literarium. Neque ubique verum est, eruditas mulieres lascivas esse, quod ipse asserit Ludovic. Vives *lib. de offic. marit. cap. 4. de disciplin. foemin. p. 87.* inquit: *usu venit, & comperi, malas omnes rudes ac ignoras prorsum esse literarum: doctas verò probas & laudis & decoris amantissimas, nec ullam memini vidisse me impudicam doctam. Annon quidvis facilius bebeti & imperita calidus & callidus amator persuadebit, quàm ingenio atque eruditione septa atque munita?*

*Quid de
foemina-
rum aru-
ditione
sentien-
dum?*

THESES. VII. Quidquid horum sit, nostra commentatio circa flosculos epistolarum delicatiores in præsentem non occupabitur, de iis videantur alii; neque tractabit familiarium amicorum literas, sed eò tendet, ut constet, quatenus literæ amatoræ à mare ad foeminam vel vice versa datæ vim & efficaciam habeant inducendi promissionem matrimonii eamque probandi; vel quando lascivius detegitur amor, & patefit, quâ ratione præsumi possit commissum esse stuprum vel adulterium. In eo, inquit Zasius *inter var. matrimonial. tom. 2. consil. 10. n. 8.* amoris genere mas foeminam non potest insequi, nisi aut inhonestè ad impudicitiam, aut honestè ad matrimonialem

*Quor-
sum præ-
sens di-
scursus
tendat?*

de

desponsationem. Ut proinde literæ amatorix nobis nihil aliud sint, quàm scriptura, quæ promisso matrimonio inter personas ad contrahendum habiles facta prætendi vel induci ac probari, vel in casu supri vel adulterii commissi mala opinio vel etiam præsumtio fieri possit contra scribentem.

Et Sponsalia & Matrimonium per literas contrahi & probari possunt.

THES. IIX. Quemadmodum vero alix res, & quidem omnes, quæ consensu perficiuntur, ritè per literas celebrari possunt §. unic. Instit. de oblig. ex consens. l. 2. §. 2. ff. de oblig. & act. Ita certum est per literas quoque seu epistolas sponsalia & matrimonium & contrahi & probari l. fin. ff. de sponsal. ibi: in sponsalibus constituendis parvi refert, per se & coram, an per internuncium, vel per epistolam factum est, l. 5. ff. de ritu nupt. cap. fin. de procurat. in 6. e ex parte 14. de conversat. conjugat. ubi Glossa super verb. internunciis. c. honorantur 13. caus. 32. q. 1. 1. Covarruv. var. resol. tom. 1. de matrim. part. 2. cap. 4. Abbas in c. accedens 24. ad fin. de præbend. Cardin. Tuschus lib. 6. conclus. præct. 985. n. 2. Carol. Ruin. vol. 1. consil. 6. n. 7. Paris. vol. 4. c. 55. in init. Anton. Quetta inter consil. matrimon. Germanor. Nicol. Buckeri tom. 2. consil. 13. n. 2. Coras. lib. 3. miscellan. c. 4. Darique ejusmodi literas amatorias non minus sacris, quàm prophanis exemplis probatur. Sic apud veteres usitatas fuisse ostendit historia Macca-beorum lib. 1. c. 10. ubi Alexander Ptolomæ filiam in uxorem petiit in patriam terram reversus imperioque potius, Majorumque suorum solium occupans. Similiter matrimonium inter Cæsarem Maximilianum & Caroli Ducis Burgundie filiam per epistolam contractum fuit. Filiam enim Caroli jussu Parentis epistolam suâ manu conscripsit: se obsequio Parentis con-

Exempla.

conjugium spondere atque promittere velle; seque
 matrimonium initiarum consumere paratissimam es-
 se omni ratione ac modo, quemadmodum Patri pla-
 ceret. Quam epistolam Patri Maximilianus misit Pa-
 ter ipsius filix manu scriptam una cum annulo, cui
 gemma adamas erat inclusus, Cominæus c. 57. & 116.
 & 117. Apud Everh. *consil.* 178. extat de puella, quæ
 adolescenti conjugium promisit in literis sic formatis:
Nolo tibi nubere, quam Tibi, quam promissionem san-
 ctissimè confirmavit, & ut sponsus ei in amore respon-
 deret, horrata est.

THEs. IX. Inprimis verò consideranda sunt *Confide-
 Persona scribentes* ejusmodi literas, & perpendendum, *rande*
 num in eo statu ac conditione sint, quòd validè & *sunt*
 cum affectu contrahendi epistolas mittere possint & *persona*
 acceptare promissionem matrimonii, quòd non pro- *scriben-*
 hibeantur. Si enim scribentes tanquam liberi in Pa- *tes ejus-*
 rentum adhuc sint potestate, caveant, ne ipsi his in- *modi la-*
 sciis aut invitis talis moliantur; indecorum enim es- *teras.*
 set rem tam arduum lubrico aggredi consilio, æquum
 verò, ut Parentibus, qui tot labores, molestias & soli- *Liberi si-*
 citudines liberorum causâ sustinuerunt, hic honor ha- *ne præ-*
 beatur, ut absq; ipsorum præcitu sponsalia neu fiant, *scitu ac*
 inprimis cum saluberrima pro liberis capiant consi- *consensu*
 lia, iisque rectè prospicere soleant, ob singularem il- *Paren-*
 lam, quâ ipsos prosequuntur, affectionem c. 3. l. 3. §. tum ta-
 1. ff. de administr. & peric. tutor. l. 67. de rit. nupt. Che- *les lite-*
 mnitius part. 2. exam. concil. Trident. sub fin tit. de *ras cum*
 clandest. in uatrim. fol. 269. Piè sanè juvenis ille a- *effectu*
 pud Poëtam ait: *Non ducam, si vel Venere formo-*
fior, vel Pallade sapientior existat, nisi Pater meus con-
neque-
sentiât. Illud vult juberque jus divinum Exod. 43. unc.

B

vers.

vers. 16. Non accipies uxorem filii de filiabus, earum *Deut. 7. v. 3.* date filii vestris uxores, & filias vestras date viris *Eccles. 7. vers. 27.* Sic Agar accepit filio suo Ismaeli uxorem de terra Ægypti *Gen. 21. vers. 21.* quod B. Lutherus singulariter notari jubet, quod Ismael erat homo ferus & agrestit, nec tamen recusavit de consilio matris uxorem ducere.

Q. si matrimonium sit promissum absque matris consensu? Equidem de jure civili inspectâ patriâ potestate, quæ in matre deficit, consensus maternus ad nuptias liberorum non requiritur Ludvvel, exerc. Inst. 2. thes. 6. lit. c. Ast moribus nostris materni consensus ratio habenda est, præsertim patre mortuo *l. 20. C. de nupt.* quippe nos iste omninò tribuendus matri propter partus & educationis molestias, quas sustinuit, unde Tobias filium suum sedulo exhortatur, ne despiceret matrem: *honora* eam, inquit, omnibus diebus vitæ tuæ, neque contristeris ea.

Si juvenis puella, vel hæc vice versa illi promiserint invicem in literis matrimonium additis execrationibus: Nisi te in uxorem duxero, Diabolus me abripiat. Num obligetur? Has & similes non obligare promissorem, si neglecto parentum consensu juraverit juvenis, attestato VVaremund ab *Chrenberg / de fœderib. lib. 2. pag. 92.* Sicque in judicio Appellationis Dresdensis pronunciatum fuisset scribit *ibid.* Idem est, si per animam juraverit, ita censente *Alinio de exec. §. 1. c. 16. Bald. inc. et si 7. de jurejur.* neque etiam si per Deum juraverit; obstringuntur, cum non omnia promissa sint solvenda *cap. 8. caus. 22. qu. 4.* aut quodlibet juramentum servandum. Namque juxta sanctiones legitimas patrum

ctum turpe vel rei turpis aut impossibile de jure nul-
lam obligationem inducit, *cap. ult. X. de pact. in 6. C.*
Socin. *in reg. 206.* Et cum jura præcisè velint Paren-
tum consensum adhibendum esse, uti thesi præceden-
te dictum, constat, Javenem eo casu planè contra
jura spondidisse, atque se ad rem impossibilem obli-
gasse; qualis obligatio vitiat & annullat contractum
l. impossibil. ff. de Verb. Oblig. atque excusat ab excom-
municatione *gloss. in c. quest. de appellat.* imò tole-
rabilius est, juramentum non implere, quàm facere,
quod turpe sit, *de cap. 8. caus. 12. qu. 4.* Castiganda ta-
men est scribentium levitas ad exemplum aliorum,
quòd tam temerè ac illicitè juraverint, seu potius ex-
ecrationes fecerint, uti post Beustium statuit Daniel
Moller *semestr. lib. 1. c. 47.* nempe ut Adolefcens pro-
pter hujusmodi temerarium juramentum à Magistratu
arbitrariè puniatur, D. Præles *in byponnem. de annulo
pronubo lb. 17.*

T H E S. XI. Aliud dicendum est, si Parentes
liberis, ut scribant, permittant, imò legant literas
amatorias scriptas ad amantes, quibus ejusmodi pro-
missiones matrimoniales fiunt, neque contradicant;
eo casu patientia cum scientiâ habetur pro consensu
l. 1. §. 5. ubi Gloss. in verb. imposuisse ff. de tribut. actio l. 1. matorias
4. §. item qui in fin. ff. de precar. Natta lib. 2. consil. 274. permit-
qui enim tacet, consentire videtur, cap. qui tacet 43. tant, imo
X. de Reg. Jur. in 6. Et si semel consenserint Parentes legant?
liberis, consensus est irrevocabilis. Tiraquell. de le-
gib. connubial. gloss. 5. num. 91. illi enim, qui consen-
suum suum ad actum aliquem præstitit, regulariter
non permittitur pœnitere, vel consensum suum re-
vocare l. II. de servis. prad. rustic. l. ult. ff. commun.

pradior. Tiraquell. d. l. gloss. 8. quæst. 14. num. 125.

Furiosus debet esse sanæ mentis. In *furioso* enim & amente nimis & peregrinus calor spiritus animales inflamat & circumagitat, ut iis mens uti nesciat, unde ex ejusmodi ineptitudine nec intellectum habere putatur, Magnif. D. Schilter *philosop. jur. c. 5. §. 2.* ac proinde pro ignorante ac pro invito habetur, quia voluntate caret *54. ff. de rit. nupt. §. 5. l. 2. §. 2. ff. solut. matrim. l. 4.*

An amor nimio equiparandus sit furioso? Affirm. Quoniam amor iudicium subvertit, Boer. *decis. 23.* Nihil enim furore amoris vehementius *Nov. 74. c. 4.* & tales amantes sapientius jactantiam ostendunt, ac vesanas faciunt promissiones, de quibus rectè Minus; *Et amare & sapere vix Deo conceditur.* Hinc amantes nescire dicuntur quid agant, insanire & amantes esse dicuntur quid agant, insanire & amantes esse dicuntur, juxta Petr. Theoderic. *cap. 10. apb. 4. lit. b.* Quod verum esse putamus, si quis quid præter rationem stipuletur aut promittat Manz. *ad Instit. de inutilib. stipul. §. 8. n. 6.* ut verè dixerit Propertius: *sine sensu vivere amantes.* & Seneca in *Hippol.* quod ratio possit, vincit ac regnat furor, h. e. insanus amor.

*Pectus in sanum vapor
Amorque torret, intimat, sevas vorat
Penitus medullas, atque per venas meat
Visceribus ignis mersus, & venis latens
Ut agilis alias flammæ percurrit tabes.*

Imò

*Nulla vis flammæ, tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti,
Quanta cum conjux viduata tædis
Ardet & odit.*

Se

Senec. in Med. Choro. Act. 3. & puellam quandam vi
amoris mortuam recenset Schenck. *observat. medic.*
lib. 1. pag. 157. verb. Mania. Sic etiam ab ipsis Medicis
inter furoris species refertur Amor teste P. Zach *quæst.*
med. legal. lib. 2. t. 1. qu. 16. hunc enim quandoque cau-
sare furorem præter experientiam testantur Boër. *dict.*
decis. 23. n. 75. Bentazol. *conf. 228.* Cothman. *consil. vol.*
1. resp. 15. n. 14. Chaffanæ in *consuetudin. Burgund. n. 13.*
Gail. I. *observ. no. n. 23.* Wurmser. in *nucl. controvers.*
lib. 1. controv. 34. ac pluribus, quod non videatur li-
berrima voluntate consentire ille, qui amore captus
usum rationis & sensum amisit, tradit Paul Cypræus
de sponsal. c. 13. §. 63. & 64. per tot. Ni tamen clara ad-
sint indicia ac firma habeantur argumenta, eaque judi-
ciis peritorum in arte medicorum suffulcianur, non
præsumitur quis tanto amore illaqueatus, quia men-
tis integritas est qualitas naturaliter cuivis inhærens;
furor autem qualitas accidentaliter superveniens,
qualia incerta ac dubia sunt, ac propterea probanda,
Mascard. *de probat. concl. 825.* naturaliter enim semper
adesse præsumuntur D. Hahn. ad Wesenb. *de probat.*
num. 15. alioquin prætextu furoris quilibet sponsalia
vocare in dubium atque infringere posset quasi a-
more captus, victus & insanus quid promiserit vel
scripserit.

THESES. XIII. Si quis *nimiâ irâ* commotus (quod
fieri potest *v. gr.* inter fratres litigio orto, si unus
sibi perſuaserit, reliquos suam optare mortem, ut
propterea animum applicuerit ad matrimonium con-
trahendum) in ipso fervore mitteret literas ad virgi-
nem, inque iis offerret idem conditionem nubendi,
quod virgo acceptaret, postmodum verò poeniteret

B 3

scri-

Nimiâ irâ commotus se quis scribat num se obliget.

exert.

scribentem facti, num literæ istæ sunt obligatoriæ? Si immodica ita posset probari, dicendum videtur, literas ejusmodi non magis obligare scribentem, quàm furiosum *arg. l. 148. d. R. 1. l. 2. C. ad L. Jul. Maj. Col. leg. Argentor. de testam. n. 6. Perez. in C. de sentent. pass. n. pen.* secundum illud Virgilii:

*furor iraque mentem
Præcipitant.*

Et nulla pestis humano generi plus nocuit, quàm ira,
Seneca.

*Ebrius si
mittat
literas
amato-
rias; Di-
stinguo.*

THESES. XIV. *Ebrius* si mittat literas amatorias *Distingv. erit:* Num tanta fuerit ebrietas, ut neque mens, neque pes, neque caput suum recte facere quiverint officium; tunc quicquid scripserit ac promiserit, nihil valebit, hic enim furioso comparatur, *Borchol. de pact. c. 13. n. 14. arg. l. 6. §. 7. ff. de re militar. & voluntaria insania dicitur Seneca, & solo tempore à furore distat, Perez. ad C. de injur. num. 3. Zach. qu. med. legal. lib. 2. tit. 1. qu. 11. Wurmser. lib. 4. controv. 2. & perjurus non habetur ebrius ac benè potus, quando id non servat, quod juravit, cap. 22. quest. 4.* Sin autem profunda non adfuerit ebrietas, & solito plus adhibuerit, ut tamen ratione non faceret destitutus, non minus ad literas amatorias concipiendas, quàm ad ipsa sponsalia contrahenda habilis aptusque erit, Juxta Minum enim: *amor & vinum in eua sunt potestate antequam bibas: postquam biberis, tu es illorum possessionis & mancipii.* Siquidem accidit haud rarò, ut nonnulli, ubi vino & Zytho paulò incaluerint, candidiore animo res suas agant, quàm si planè essent sobrii. Sanè Persæ benè poti de rebus maximis & seriis consultare conveverunt, *Herodot. lib. 1.* Non au-

autem sufficit dicere: se ita temulentem fuisse tan-
taque cæcitate laborasse, ut postridie nihil earum re-
rum, quæ pridie acta essent, recordaretur. Sæpissimè
enim ejusmodi nauci homines exemplum Magistri
amoris imitantur dicentis in epistolâ, quam Paris He-
lena misit:

Ebrietas ut veranocet, sic fides juvabit.

Facit ubi blaso subdola lingua solo.

Et quicquid dices faciesve protervius equo,

Credatur nimium causa fuisse merum.

Ergo Testibus id probandum esse existimat Cypræus,
qui ei adfuerunt, cum sese quis vino injurgitaret; ubi
verba, quæ ebrietatem allegans protulit, sunt ponde-
randa, & uti alias sermo ejusdem, gestu aliique a-
ctus, gesticulationes, ingressus, probè considerandi;
sic ex literarum formatione, (si solito deformiores,
ac præter morem scribentis conceptæ sint) quanta
fuerit ebrietas, colligere licet. Sin evenerit, (quod
haud rarò fieri solet) neminem, cum conciperet li-
teras, secum habuisse, vel scripturam à solito minus
deslectere, pro circumstantiis arbitrio judicis deter-
minandis juramentum injungi potest scribenti; quo
se purget, ipsum eo tempore cum scriberet, tantâ
fuisse ebrietate, quod non intellexerit, quid egerit
aut scripserit.

THESES. XV. Hæc de Personis scribentibus. Quod
ad Verba, quæ scribuntur, attinet, sciendum est: Ver-
ba in literis scripta accipienda esse juxta proprie-
tatem sermonis, quam sequi decet judicem, nisi a-
liud scribentem voluisse aliunde perspicuè constet. l. 69.
pr. ff. de leg. 3. communis loquendi usus venit at-
tendendus, seu prout vulgus sequitur, vel, ut alii
volunt

Quomo-
do verba
in literis
accipi-
enda?

volunt, secundum communem intelligentiam arg. l. 52. §. 4. ff. de legat. l. 3. l. 18. §. 3. ff. de instr. vel instrum. legat. Socin. reg. 536. in c. verba. propriè vers. octavo. fal- lit. Menoch. de arbit. Judic. quest. c. 199. n. II. Schmid. consil. Argentor. 18. n. 15. vol. I. & quidem verba veniunt intelligenda secundum communem usum loquendi ejus linguæ, in quâ proferuntur, cum aliam vim & potestatem habeant vocabula & dictiones in Latina, aliam in vernacula, aliam in Gallica &c. lingua, Ernst Cothmann. respons. 50. n. 56. vol. 3. communisque potius usus loquendi, quam propria juris significa- tio attendenda est, Scheffer. 3. qu. 10. n. 10.

Mea es: THES. XVI. Q? Si quis amanter scripserit: *Mea quid im- es, Du bist mein/ aut, Du solt mein seyn/ an præsuf- portici?* matur matrimonium esse promissum? Equidem eo casu sponsalia contracta censerî nonnulli autumant, vid. Cypr. de sponsal. cap. 4. §. 12. num. 5. In nostris tamen regionibus tritum illud, *Du bist mein/* singu- larem duntaxat aliquam animi affectionem in alium, vel erga aliam denotat; valde enim generalia sunt verba ista, nec tantum ad Conjugium, sed ad alia referri possunt Cypræ. d. l. c. 4. l. 5. & ideo potius nudè ac simpliciter, non de vinculo matrimonii accipienda sunt, juxta regulam, quod, quando unum verbum generale est, ut possit referri ad actum solen- nem & simplicem, intelligendum sit de actu nudo ac simplici l. 19. §. 2. ff. de edil. edict. Nisi præcesse- runt vel subsequuta sunt alia verba mutuum consen- sum exprimentia, tunc licet ad matrimonium infer- re, ut notabiliter consuluit Calcaneus conf. 8. inci- pit, coram Rever. in 3. col. cum verba præcedentia accipiant interpretationem ex consequentibus, per l. fin.

l. fin. de hered. instit. ibique Bald. § 1. 23. vers. & verbum
ibiq; Bartol. ff. de hered. petit. Jason. in repetit. l. 31. n. 28.
ff. de jurejur. § in aut bent. si quis in aliquo n. 10. C. d. e-
dend. Si epistola hæc continet verba: accipiam Te con-
tra omnium sententiam: Ich will euch haben u. neh-
men / die Leute mögen reden / was sie wollen / hæc
sanè promissioni sponsaliorum congruunt, neq; inter-
est, quamvis tempus non præsens, sed futurum respici-
ant, quippe secundum cap. ex parte 9. de sponsal. execu-
tiva futurum tempus respicientia de præsentis sponsalia
constituere possunt, & ita B. Lutherus sentit: Es ist ein
lächerlicher Noß / als solten verba de futuro: Acci-
piam Te, ich will dich haben / nicht binden. Nam idem
est promitto me te habiturum pro uxore, ac si scribam:
accipiam, seu accipio Te, Ich nehme dich.

THES. XVII. *Litera continentes verba:* Du bist Du bist
mein hergallerliebstes und eigenes Herz auf dieser mein
Welt / vel, Ich will dich nicht verlassen / zum promissum
inducant matrimonium? Resp. Verbis istis non aliter
inesse vim contrahendi sponsalia vel matrimonium,
quàm si de consensu constet. *Beuft. de jurejurand. tit. 8. Welt /*
part. 1. Hinc si tractatus sponsaliorum præcesserit, & quomo-
do acci-
tractum censetur. Quibus de casibus intelligendus pienda?
est Cypræus *tractat. de sponsalib. cap. 4. §. 12. n. 13.* qui ad-
dicit verbum *Nimmermehr* / quod idem est, quod
nunquam, vel perpetuò, vel in omne tempus, & si con-
stet de consensu utriusque partis reciproco, cujusmo-
di exemplum addit ex Euripide in Oreste interrogante
Piladem: Non desereres unquam sororem meam? & Pi-
lade respondente: Sororis tuæ conjugium nunquam de-
seram, matrimonium indubitato contractum censetur.

C

THES.

Es soll
uns nie-
mand
scheiden
denn der
Tod.

THES. XIII. Eiusdem valoris verba sunt: **Es soll
uns niemand scheiden denn der Tod.** Uti apud Te-
rentium Pamphilius promisit se nunquam desertum
Glycerium.

Per omnes Tibi adjuro Deos, nunquam me eam
deserturum,

Non, nisi capiundos mihi sciam inimicos omnes
homines:

Hanc mihi expetivi, contigit: conveniunt mores:

Valeant, qui inter nos disfidium volunt,

Hanc nisi mors mihi adimet nemo.

Sic verba: **Wir seyn ein Leib und zwey Seelen**/ non
planè sunt nullius momenti, si enim ab utraque parte
unanimesi consensu verba ejusmodi acceptentur, *de quo
requisito infra*, constantem amorem inde licebit ar-
guere.

Ich sor-
ge/ uns
mdge
niemand
scheiden/
denn
Gott.

THES. XIX. Dubium verò circa hæc verba putat esse
Cypræus *d. l. c. 4. §. 12. n. 15.* Ich sorge / uns mdge
niemand scheiden/denn Gott. uti & circa hæc: Si vo-
lo ducere uxorem, Te ducere volo: **Wenn ich hey-
rathen sollte / wolte ich keine andere nehmen / denn
Euch.** Nullus hic declaratur consensus, qui tamen
omniò necessarius est. Nec contractus ex alterius
contrahentium voluntate dependere debet, sed utrius-
que consensum desiderat, *sub hac conditione: si volam
ff. d. oblig. & act.* Si verba ad amasiam scripta: **Despon-
debo me, Tibi, si temet benè gesseris, nihilque me inficio tra-
Baveris, nihil certi constituunt;** Siquidem aliud est se-
se obligare, aliud promittere obligationem futuram:
**Tu mihi sola places: magis jocandi & applaudendi ani-
mo quis scripisse præsumitur.**

THES. XX. Circa hæc & alia verba qualia etiam
sunt,

sint, non nude, prout scripta jacent, sed mentes scriben- *Mentes*
tium potius sint attendendæ; Si enim nec sponsaliorum *scriben-*
ab iis mentio fuit facta, tantum abest, ut promissio *tium*
matrimonii queat induci, quin saltem tractatus argu- *sunt at-*
antur. Aliud verò est contractus, aliud promissio de- *tenden-*
contrahendo, & aliud veritas, aliud jocus. Neque suf- *da.* //
ficit figura verborum sine consensu naturali *l. 38. de ob-*
lig. & action. Baldus vol. 1. consil. 27. nec promittit sta-
tim qui dixit, promitto, si jocandi causa dixit, nec agi
potest cum eo ex sponso, Varr. 5. de ling. & qui jocosè
agit, nihil serii præstat *l. 3. §. 3. ff. d. injur. l. 3. ff. d. servo*
corrupte. Nicol. Rucker inter consil. matrimon. varior. tom.
2. consil. 34. num. 14. cum jocosa verba sint obscura, am-
bigua & incerta, quæ multipliciter intelligi possunt jux-
ta tradita Baldi in l. 17. ff. de legib. & in consil. 302. col. 2.
lib. 3. Aym. Cravett. consil. 415. n. 12. in causa verò matrimo-
nii & sponsaliorum non recipitur consensus ambiguus,
sed certus & clarus exigitur Cothm. resp. 86. n. 7. Carp-
zov. Jurisprud. Confessorial. lib. 2. def. 19.

THESES. XXI. Sequitur nunc Effectus missarum li- *Quis sit*
terarum amatoriarum. Ubi dicendum est; per eas, si *effectus*
habeant formalia epistolæ, nec careant subscriptione, *litera-*
(cum sine hac facillimè fraus adhiberi possit, Brede- *rum a-*
rod. in resol. instit. ad §. 4. de testam. ordin.) & contine- *matori-*
ant promissionem, induci obligationem, modò pro- *arum.*
missio talis sit, quæ per literas ejusmodi fieri possit,
Bartol. ad l. 24. ff. de const. pec. ibique Paul. de Castro
n. 2. & literæ istæ pervenerint ad eum, ad quem fuere
directæ, Paris. consil. 127. n. 23. antequam enim illi præ-
sentare, aut ab eo (eave) fuere acceptatæ, obligationem
contra scribentem pariunt nullam, Ripa in l. 31. n. 135.
in fin. ff. de jurejur. Alciat. lib. 8. cons. 70. n. 5. per literas
accepta-

acceptatas demum dicitur facta quasi quædam copulatio consensus duorum simultanei Bald. in l. 2. ff. de pact. & nunc demum inducitur obligatio. Tiber. Decian. vol. 2. Resp. 109. n. 16. & 17. ita tamen ut acceptans sciat, quid reverà in literis istis contineatur Clement. 1. in vers. scienter & Bald. in l. 1. ff. mandati. nisi enim eas aperiat ac legat, & quidem non perfunctoriè, sed cum aliquo temporis intervallo deliberataq; mente contra ipsum nihil probant, Menoch. d. arbitr. judic. quest. lib. 2. cas. 21. n. 5.

Num ac- THESES. XXII. Num autem accipiens literas amato-
piens li- rias, in quibus agitur de promissione matrimonii facta, si
teras si non contradicat, sed taceat, eo ipso contra se faciat pre-
zaccat, sumtionem, ita ut omnia in iis contenta taciturnitate sua
contra se approbasse videatur? Respond. Quamvis in præjudicia-
faciat libus taciturnitas & patientia nequeat operari consen-
presum- sum; Quoniam tamen matrimonium etiam sine ver-
ptionem, bis contrahi potest, D. Præses de annulo pronubo thes. 13. nec de substantia matrimonii verba sunt, quod in muto & surdo patescit, taciturnitas ista & patientia conjuncta isti inducere videntur consensum & ratihabitionem, Berlich. part. 1. conclus. 36. n. 2. imprimis cum ultra ipsam taciturnitatem interveniat actus aliquis positivus, vid. Nicol. de Passer. de Script. privat. pr. 129. & seqq. quo casu arbitrium judicis non excluditur, quanta se literas scil. ex ista taciturnitate oriatur præsumtio, add. infra thes. XXV.

Si quis neget, à se quædam literas amatorias scripsisse, in-
neget, à stituen-
se literas da est li. literarum comparatio, h. e. alia proferuntur instrumen-
esse scri- terarum, vel duæ pluresve scripturæ & per judicem & viros
ptas, in- peritos inter se conferuntur, ut earum similitudo vel
stituen- di-
da est li.
terarum
compa-
ratio.

diversitas appareat. Circa quod comparationis re-
medium est notandum, ad comparationem nunquam
deveniri, nisi reliquæ probationes omnes nos defitu-
ant. Brunnem. *ad l. 20. C. de fid. instrum.* Ubi queritur;
Num ista comparatio plenam, an minus plenam inducat
probationem? Respond. Quoniam literarum compara-
tio fallax est, & facile possunt fallificari literæ ab ab-
sente missæ, adeo ut reperiantur quamplurimi; qui
ita aliarum manuum literas atque characteres in scri-
bendo verè imitantur, ut vix alteram ab altera etiam
peritissimus quisque recognoscere possit, Zasius *lib. 2.*
sing. respons. cap. 2. Ruland. *de commissar. part. 2. lib. 5.*
cap. 38. in pr. quemadmodum refert Trentacinquus
lib. 2. varia. resol. 7. n. 6. fuisse Romæ tempore Pontifi-
catus Papæ Pii V. quendam, qui ita adulterare poterit
manum Summi Pontificis, in his, quæ expediri sole-
bant per Datariam, ut etiam Sanctitas sua vix recogno-
verit manum suam ab illa, nec etiam Datarius. Addit
tamen: Hoc scelus tantum fuisse detectum illumque
captum, laqueoque suspensum; addatur Joseph. Ludo-
vic. *decis. Perus. 7. n. 15.* aliud ejusdem imposturæ exem-
plum lege sis apud Ritterhus, *d. differ. jur. civ. & Ca-*
non. l. 4. c. 14. Mascard. *d. probat. vol. 2. conclus. 330.* Pru-
dentibus comparatio literarum meritò suspecta visa
fuit ac periculosa, imò fallax, Ruland. *d. commiss. d. l.* Fran-
cisc. Marcus *quest. 937. part. 2.* Ut proinde comparatio
ista minus plenam inducat probationem. Thefaur. *lib.*
3. quest. forens. c. 24. n. 20. Covarruv. *pract. quest. cap. 22.*
tom. 2. n. 7.

THES. XXIV. CASUS EST: *Caja* producente
literas amatorias contra *Titium*; Hic negat istas à se
fuisse scriptas. Alia documenta seu scripturæ, cum

C 3

Quando
quis ne-
gat lite-
ras à se
qui-
scriptas?

ec exi- quibus comparari possint literæ productæ, non extant,
sunt ali Q. Num iudex negantem suam scripturam compellere pos-
a docu- sit ad scribendum, ut inde fiat comparatio? Resp. Licet
menta, iudex in defectu ordinarium probationum ad extre-
num ju- ma recurrere non prohibeatur Nov. 73. c. 1. & ejusmo-
dex pro- di scriptura cum fiat ad requisitionem iudicis, videat
ductum tur facta apud acta, dicendum videtur, affirmativam
ad scri- esse amplectendam, vid. Menoch. Arbit. iud. quest. con-
bendum clus. 114. n. 29. Cardin. Tusch. conclus. 483. n. 4. Alt. quo-
compel- niam ob facillimam manus mutationem talis compa-
re pos- ratio veritati parum velificatur, arbitrio iudicis rem-
fit? hancce remittimus, qui hanc adhibebit cautelam, ut

Cautela

quo vultu ac varietate animi corporisque is, qui scri-
pturam à se factam negat, scribat, sedulo observet, Ru-
land. d. Commiss. part. 2. lib. 5. c. 39. num. 7.

*An iura-
mento
locus sit?*

THES. XXV. Verba in literis amantium dubia po-
sita, quæ in utramque partem, tam pro matrimonio
promissa, quam non promisso accipi possunt, in dubio
magis pro matrimonio sunt interpretanda, modò præ-
cesserint actus qui sponsalia inducant, alias potius pro
libertate pronuntiandum esse videtur. Veritati con-
sentaneum est, quod Francisc. Vivius decis. 241. n. 19. p. 2.
& P. Emil. Verand. lib. 2. decis. 211. n. 19. dicunt, literas
amatorias non probare matrimonium contractum,
sed benè contrahendum. Quas circumstantias omnes
prudens iudex ponderet necesse est, ita ut pro earum
qualitate quandoque iuramentum impositione rem
determinare possit. Hinc fit, ut aliis concurrentibus
iuramento uni alterive parti possit imponi hæc for-
mula: Würde Klager/daß ihm Befl. die Ehe zugesag-
get/vermitteltst Eydes/bestärcken/so erscheinet aus
den A Acten so viel/daß Befl. seines Einwendens un-
ge

ad probationem tamen promissi matrimonii nihil valere.

Agen- THEs. XXVII. Haftenus de literis, quæ *bonedum est* sum amorem præferunt & probant, vel saltem præ-
de lasciv- sumentionem faciunt in puncto sponsaliorum, dixisse
vo amo- sufficiat. Sequuntur nunc literæ, quæ lascivium & *inbo-*
res. *nesum* exponunt amorem. Ubi brevibus dicendum
erit, quatenus in eò casu stupri vel adulterii commissi
vel committendi aliquid operantur.

Decla- THEs. XXIX. Consistit autem declaratio turpis
ratio amoris literis facta in eo, ut quis vel amabit sibi que
turpis a- conciliare studeat amorem illicitum, vel gloriatur seu
moris in fateatur in iis rem illicitam cum altera persona exer-
quonam cuisse. Priori casu impudica ista sollicitatio nihil aliud
consistat. est, quàm attentatio pudicitia & contumelia seu inju-
ria scripto facta. Non minus enim valet quod literis,
quàm quod lingvâ occupatur, aut vocibus lingvâ si-
guratis significatur *l. 83. ff. de obl. & act.* late Gœddeus
cap. conclus. 10. n. 149. & cap. 3. n. 190. cum seqq. conclus.
13. C. d. contrab. & committ. stipul. Nec obstat, quod
ejusmodi sollicitatio videatur non fieri malo animo
& dolo, sed ex affectione seu amore. Resp. omninò
dolum adesse, cum sit amor perversus, illicita captans,
& nihil nisi calliditas, fallacia, machinatio ad circum-
veniendum v.g. honestam foeminam eamque re pre-
tiosissima, pudicitia scil. defraudendam. Sicuti vero
injuriam infert, qui invitæ osculum obtrudit, D. Struv.
Synagm. jur. civil. exercit. 48. tbes. 58. qui tamen non
excusandus venit, si excipiat, id se amoris causa fecis-
se, sed puniendus est tanquam injurians, uti pronuncia-
vit *Facult. Jurid. Lipsienlis teste D. Strauch. dissert. ad*
ff. 19. eb. 14. Ita quoque literas ejusmodi mittens, (qui
ficu-

sicuti osculans ex subitaneo motu quid perpetrat; ita hic deliberatò mali sui animi sensa exponit) à pœnâ immunis non est. Hinc Vasallum si Domini uxorem per literas amatorias, munuscula, vel id genus alia, ad expugnandam pudicitiam sollicitet, feudo privandum esse tradunt DD. *arg. 2. feud. 24. & 1. feud. 5.* ubi verba *concumbere se exercuerit* ita interpretantur: *quantum in ipso ad delictum pervenire studuerit. v. g. corrupta familia & custodibus, missis literis amatorius ferè penetraverit.* Schenck. Baro *addit. num. 11.* Magnif. D. Struv. in *Synagm. jur. feud. c. 5. n. 9.* ibi: *concumbere conatus fuerit, vel etiam ad concubitum per literas amatorias, muscula & c. sollicitaverit.* Ludvvell. *synops. juris feud. c. 16.* Boccr. *class. 4. disp. 17. th. 44.* D. Gravius Jctus Tubingensis in *dissert. d. feloniam cap. 4. th. 21.* D. Rhetius in *comment. ad jus feud. comm. lib. 1. tit. 5.* ubi tamen audit; quòd Vasallus feudo non privetur, si conatus adhuc fuerit innocuus vel sponte destituerit à proposito *arg. 2. feud. 51. §. si voluerit.* Baro Schenck. *d. l. n. 12.*

THES. XXIX, Cavcant verò conjugati ne mittant literas amatorias, in quibus vel species nimii, *gati ne* quàm sat est, favoris continetur, ad extraneas personas; *mittant* Illæ enim productæ vel fortuito repertæ nil nisi rixas, *literas* odia & suspicionem, quæ est venenum amoris conjugalis, concitant; Zelotypia enim seu diffidentia fidei *rias ad* conjugalis summoperè disturbat amorem, qui effectus *extrane-* omnium foeminini sexus affectuum supremus esse tra- *as perso-* ditur à Scalig. 3. *Pœt. 14.* interque mulierum proprias & *nas.* peculiare animi perturbationes Zelotypiam reponit Plutarch. *lib. d. tranquill. anim.* D. Praeses *dissert. d. frigusculo cap. 3. th. 13.* Et conjux familiaritatem nimiam

D

vel

*Interpretati
feud. 24. Con
se exercuerit*

vel pravia colloquia cum extraneo habita vel oscula ab alio infixa agrè si ferat, vitio verti nequit, multò magis non improbandum, si ejusmodi commercium literarium sibi displicere testetur. Ubi Quaritur: *Num*

*maritus uxorem literas ad alium Amatorias scribentem literas inveniens, ei alapam infligere possit; & vice versa, num amato- uxor tali in casu marito alapas dare possit? Quoad priorem casum Respondetur: Circumstantias prudenti uter esse considerandas. Ita, ut si ex simplicitate quid xori ala- committat uxor, verbis corrigenda sit; sin malitiosè id pam in- faciat, ut sic culpa uxoris præcesserit, marito alapam fligere infligendo jure suo utens, injuriam fecisse non dicendus est l. 13, S. 1. ff. d. injur. & melius est prævenire, quam post vulneratam causam remedium quærere. Paria quippe sunt scribere literas amatorias, vel viris extraneis convivari, vel extra ades noctu manere, nisi in hoc differant, quod hicce actus turpitudini fenestram proprius aperiat, ille verò tanquam remotiores occasionem potiùs anhellare censeantur. Ob istas uxorem alapis à marito excipi posse arg. Nov. 117. c. 8. asserit D. Stryke *dissert. de alapa cap. 2. ib. 3.* Quoad casum posteriorem uxor marito alapam infligere non poterit, cum huic subjecta sit, vid. D. Stryke *cit. l. 1. n. 19.* sed alio modo rem aggredi necesse habet.*

Num li- teras scriptas sit? Sanè bonus videtur esse affectus fidei suæ signum dare, & mariti animum quietum ac tranquillum red- dere; Effectus tamen iste malus est, Judicio Guazzi d. indicare civil. conversat. part. 7. uxor. maritum sollicitat, eidem- debeat? que dubitandi occasionem suppeditat, ne hunc revelan-

lando amorem, alium occultet: & quod pejus est, cum
 maritum, tum amatorem in periculum conjicit. Pru-
 dentius facit literas istiusmodi dilacerando vel com-
 burendo. Notatu dignum est, quod scribit Borell. *in*
summa decis. fol. 2. tit. 23. ad fin. Scio, inquit quandoque
 virum aliquem reperisse tales literas in posca mulieris,
 ac illam, ut se excusaret, viro dixisse, se recepisse qui-
 dem, literas indignabundo animo, & retinuisse, ut illi
 manifestaret mittentis pravum animum, & in ambi-
 guo sub silentio occultasse, ne ipsum virum in vindi-
 ctæ discrimen & pericula induceret, & hæc virum cre-
 didisse, & subsequuta fuisse plurima homicidia, ac do-
 muum ac familiarum everfiones, sed Deus scit, quan-
 ta operentur parvæ mulieres. Si mulier hæc immu-
 nis ab adulterio erat, nec illa sollicitanti consentiret,
 poterat se domi retinere, & literas flammis tradere,
 & sic immunem se præservare. Penes se itaque tot li-
 teras conservasse, mittentis amore factum fuisse vide-
 tur; sed tamen, ut ipsa mortem evitaret, suo amatori
 mortem peperit, & sic amatori mortem peperit, & sic
 amor in odium versus est.

THESES. XXXI. Q. Num literæ amatorie ad fœmi-
 nam missæ adulterii vel stupri sint indicium? Constat in-
 ter a-
 dicia (quæ sunt argumenta rem propositam, propria amatorie
 sua vi & natura probantia l. ult. C. de probat. l. 7. in fin. C. ad fœmi-
 nam missæ adulterii vel stupri.) duplicia esse: Alia certa & indu-
 bitata luceque clariora d. l. ult. C. d. probat. Alia ve-
 risimilia & probabilia tantum, quæ plerumque verum terii fa-
 arguunt illud, de quo quæstio est l. 8. §. 1. C. d. qua-
 ciant in-
 sion. Quod literas amatorias attinet, Illæ non magis dicuntur
 ac osculum, in quo major penè militare videtur præ-
 sum-

sumtio ad certa & indubitata indicia vix possunt referri. Distingvendi tamen sunt casus: Aut enim scribens fatetur in iis literis stuprum vel adulterium commissum, dum gloriatur de facto isto inhonesto, vel describit illud circumstantialiter, ut loqvuntur, ita ut ex illis delicti confessio percipiatur, & tunc, eas, (quoniam supra, adulteria, quæ clam & occultè solent committi Menoch. *d. arbitr. jud. quest. l. 2. cap. 116.* difficilis sunt probationis & ac præsumtionibus & conjecturis rectè probari possunt Mascard. *d. probat. concl. 57. n. 6. & 7.*) facere præsumtionem copulæ carnalis tradunt Hostiens. *c. præterean. s. X. d. testib.* Menoch. *l. 5. d. præsumt. præf. 41. n. 39.* Parisius *consil. 54. n. 64. vol. 4.* Zanchar. *d. questionib. & tortur. cap. 2. n. 212.* Bocer. *rr. d. tortur. c. 3. n. 113.* Ulti enim per epistolam obligatio inducitur probatur, Aym. Cravetta *d. antiquit. temp. §. vidimus abundè, part. 1 n. 39.* Mascard. *vol. 2. d. probat. conclus. 626. n. 7.* Sic dubitari non debet, quin eodem modo per epistolam scribentis, quæ confessio adulterii perpetrati continetur, ipsam adulterium probetur, saltem ad effectum quæstionis, de eo, qui scripsit epistolam, habendæ, aliis conjecturis *d. quibus in artic. 25. Sanct. on. Carolin.* concurrentibus Sanchez. *d. matrimon. lib. 10. d. divort. disp. 12. qu. 3. n. 48.* relatis DD. hinc inde contrarium tenentibus, concludit, quod si scribens in literis amatoriis fateatur fornicationem, talis confessio tanquam extrajudicialis nil faciat, nisi indicium ad torturam. Sunt quidem Jcti, inter quos est Nicol. de Passerib. *d. privat. scriptur. lib. 3. pag. mibi 526.* qui arbitratur, quòd si mulier proprium adulterium fateatur, quod raro convenit, nisi impudentissima sit, contra ipsam

ipsam confitentem adulterium plenè probetur. Nos tamen existimemus tenorem literarum esse inspiciendum ac decisum iudicis arbitrio esse committendum, prout etiam Menoch. l. 5. *presumpt.* 41. n. *fin.* existimat: Aut enim in literis requiritur v. gr. vir à muliere, ut ad eam accedat, & tunc futurum, non præteritum adulterium argui tradit Menoch. *presumption.* l. 5. *pres.* 41. num. 29. in dubiis enim semper benignior sequenda est sententia l. 155. §. ult. l. 168. §. 1. ff. d. R. l. l. 20. ff. d. reb. credit. sunt tamen & hic circumstantiæ ponderandæ, num circa illud tempus, quod forsan congressui definitum est, per literas invitatus fuerit absens, & num eas personas alii homines viderint in loco suspecto, num manibus inimicem sese tenentes ambulaverint, & si quæ sunt alia; quæ omnia prudentis iudicis arbitrio committuntur.

RES. XXXII. *Adulterio per confessionem reæ pariter literarum emanatam satis probato, quaritur, num divorcium quoad vinculum matrimonii, num quoad eorum & mensam sit concedendum?* J. Eichard. *conf.* 69. in causa adulterii à Comitissa commissi ita respondet: *Ob der Ehebruch durch der brüchigen Person eigene schriftliche und mehrmahls gethane Commission zu recht gnugsam/und so weit bewiesen/das E. Gn. als der unschuldige Theil/vonder selbender Ehe halben ledig gesprochen/und E. Gn. sich nach Christlicher Ordnung anderweit zu bestatten vergönnet und zugelassen werden solt? Drauff antworte ich/das ich gänzlich dafür halte/das durch obberührte Schrifften und Missiven/wann dazu die Personen/*

Num divorcium quoad vinculum matrimonii concedendum

nen/ so hievor darüber (doch außershalb Rechts
und unbeeidigt/ und also nichtiger Weise/ doch al-
ein umb der Sachen Verichs von Ihnen zu verneh-
men) im Stand Rechts förmlicher Weise abge-
hört/ auch dieselben auf voriger ihrer Sage bestehē
würden/ der angezogene Ehebruch gnugsam möch-
te erwiesen/ und darauf die Ehescheidung begehrt/
auch erkennet werden. Denn ob wohl Sie/ Julia, ih-
rer voriger Schriftlicher Bekäntniß abfällt/ und
dieselben/ als seyn Sie listiglich und durch falsch Be-
reden/ auch wohl mit Gewalt von Ihr respectirt un-
gebracht worden/ zu vernichten untersteht/ wie
aus Ihrem Schreiben sub litera H. zu sehen/ so wär-
de doch solches Sie nicht fürtragen/ dieweiln deren
Schreiben zu viel/ und unterschiedliche auff einan-
der ergangen sind/ welche in sich selber verdächtig/
und einiger Zwang daraus nicht mag vera- wohl-
net werden/ wenn denn der thätige Ehebruch auch
durch die obgedachte Zeugen bekundschaft wird/
und also eins dem andern adminiculirt, so hielt ich
(wie obgemeldt) dafür/ daß es E. Gn. zu der Be-
weisung gnugsam seyn würde/ auch daß E. Gn. auf
dieselbige die Ehescheidung wohl begehren möch-
ten. Ubi porro deducit, quod Canonistæ separatio-
nem matrimonii ob adulterium permittant quoad
mensam thorumq; Consistoria tamen Augustana Con-
fessionis addicta quoad ipsum matrimonii vinculum
separationem concedant, ita ut parti innocenti per-
mittantur secunda nuptiæ, prout deducit Beza in
tract. de repud. & divortiiis. Ita tamen, ut mediante
judiciali cognitione fiat separatio & concedatur se-
cun-

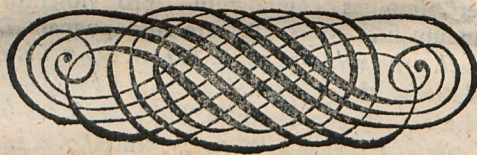
cundum matrimonium, sic enim Philipp. Melancht.
in libr. d. Conjugio scribit: *Non sunt autem facienda
divortia sine cognitione legitimorum judicum, sed persona
innacens, si vult fieri divortium, petat à judico vocari
personam, qua deliquit.*

THESES. XXXIII. Et ultimo tandem, Quando Num ul-
quis misit literas amatorias; in quibus amasiam su- ^{teriori}
am vocaverat *mein Herzgen* / vel alio dulci verbo, *probat-*
& amabiliter conversatus cum ipsâ, postmodum verò *one defi-*
hæc se imprægnatam ab ipso dicat, imò matrimoni- ^{ciente}
um ipsi fuisse promissum affirmet, hic verò factum *scriben-*
neget, *num ulteriori probatione deficiente scribenti ju- ti jura-*
rumentum purgatorium deferri possit? Affirm. Quia *mentum*
contra scribentem, aliis imprimis concurrentibus *purga-*
adminiculis, militat præsumtio; & in dubio *torium*
mina à masculo ad concubitus illicitos pervasa *deferri*
præsum ⁱⁿ *in*primis si mulier aliàs honestæ *possit?*
tæ fuerit. Num autem tale stuprum blanditiis &
persvasionibus conjunctum, pro violento repu-
tandum sit, Q. ? Pro violento pugnant Decian.
tract. criminal. tom. 2. tit. d. rapt. cap. 7. lib. 8. n. 7.
& cap. 15. tit. de supr. Menoch. d. arbitr. judic. quest.
lib. 2. cas. 288. num. 10. in fin. Tusch. pract. conclus. tom.
6. conclus. 322. num. 4. & tom. 7. conclus. 7. n. 2. Ve-
rùm durior hæc videtur esse sententia, cum eâ ad-
missâ in omne fermè stuprum poena mortis veniret
statuenda; vix enim datur, in quo ex parte supra-
toris fallaces persvasiones & promissiones non in-
tervenerint. *Boss. tit. d. coit. damnos. & punib. num.*
66. vers. sed advertit. Jure Consistoriali Brandenb.
specialiter est constitutum, illum, qui puellæ stu-
prum

*h. d. Antioch
de Jure Cognationis
: d. Nafineller
iffert: de Dote
ini a marito in
re, non praesumenda
: Nec Jure
deburgus. 2/7*

prum blandis verbis pervaserit, etiam promissione matrimonii non factâ, ad ducendam supratam teneri, aut extraordinariè puniri debere asserit D. Stryke *de jure blanditiar. cap. 6. tit. 54. ubi verba Ordin. Confessor. tit. 62. s. 1. allegat: Wenn von der geschwächten Personen/ oder ihren Eltern und Freunden könnte ausgeführt/ und dargethan werden/ daß der Beyschlaffer sie zu solchem Laster mit süßen Worten/ mit oder ohne Vertröstung der Ehe be-redt/ soll der Thäter die geschwächte Person zu nehmen schuldig seyn/ oder in Weigerung dessen/ Vermöge der Rechten gestrafft werden. Hac de materia literarum amatoriarum dixisse sufficiant.*

T A N T U M.

Zecca, Diss., 1679 M-2

ULB Halle

3

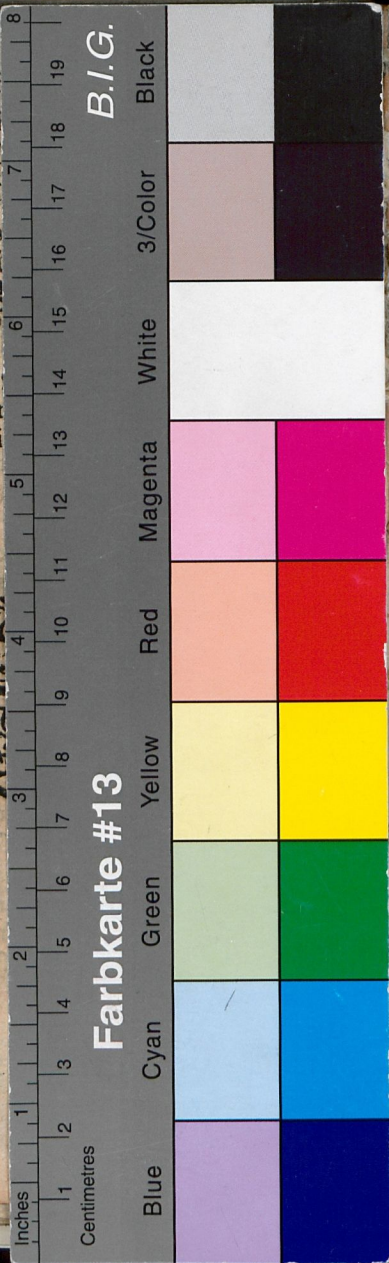
005 360 82X

1517

~~20~~ 20.

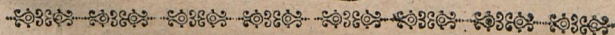
1679, 22^{le} 6

DISSERTATIO JURIDICA
DE
LITERIS AMATORIIS,

QUAM
PRÆIDDE
PETRO MÜLLERO D.

ET PROF.
ad d. Mart. 1679.
publicè ventilandam exhibet
BERNHARD Pfreschneider/

GERA VARISCUS.
EDITIO QUINTA.

J E N Æ,
TYPIS GOLLNERIANIS, ANNO 1713.

48

